

NORGES HØYESTERETT

Den 21. august 2018 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Indreberg, Ringnes og Arntzen i

HR-2018-1558-U, (sak nr. 18-102432STR-HRET), straffesak, anke over dom:

A (advokat René Ibsen)

mot

Påtalemyndigheten

truffet slik

B E S L U T N I N G :

- (1) Saken gjelder anke over saksbehandlingen og straffutmålingen i sak om domfellelse for syv tilfeller av skattesvik, jf. ligningsloven § 12-1 nr. 1 bokstav a slik den lød på gjerningstidspunktet.
- (2) A, født 00.00.1966, ble 16. november 2015 satt under tiltale for åtte tilfeller av skattesvik. Grunnlaget for tiltalen var at han for perioden 2006 til 2013 i sin personlige selvangivelse oppga lavere personinntekt enn den reelle.
- (3) Oslo tingrett avsa 12. desember 2016 dom med slik domsslutning:
 - I. A, født 00.00.1966, frifinnes.**
 - II. Saksomkostninger ilegges ikke."**
- (4) Dommen ble anket av påtalemyndigheten til Borgarting lagmannsrett, som 23. mai 2018 avsa dom med slik domsslutning:
 - "1. A, født 00.00.1966, frifinnes for overtredelse av ligningsloven § 12-1 nr 1 bokstav a, jf tiltalen post h.**
 - 2. A, født 00.00.1966, dømmes for overtredelse av ligningsloven § 12-1 nr 1 bokstav a, sammenholdt med straffeloven (1902) § 62 første ledd, til fengsel i 120 – etthundreogtjue – dager, samt en bot til statskassen stor 50 000 – femtitusen – kroner, subsidiært fengsel i 10 – ti – dager.**

Fullbyrdelsen av fengselsstraffen utstår med en prøvetid på 2 – to – år, jf straffeloven (1902) §§ 52 flg.
 - 3. Saksomkostnader idømmes ikke."**

- (5) Dommen er avsagt under dissens for så vidt gjaldt tiltalens punkt 1 h. Et flertall på én fagdommer og tre meddommere stemte for domfellelse også for dette tiltalepunktet, mens et bestemmende mindretall på to fagdommere og én meddommer stemte for frifinnelse. Hva gjelder straffutmålingen stemte én fagdommer for at 14 dager av straffen burde gjøres ubetinget.
- (6) Av lagmannsrettens begrunnelse for straffutmålingen fremgår det at beløpene som ikke ble oppgitt til beskatning utgjør til sammen 1 521 592 kroner, og at beregnet skatt for de aktuelle beløpene er 569 288 kroner.
- (7) A har anket til Høyesterett. Anken retter seg mot lagmannsrettens saksbehandling og straffutmåling. Som saksbehandlingsfeil anføres det at domsgrunnene er mangelfulle. Det vises blant annet til at lagmannsretten ikke har redegjort for hvorfor den har kommet til at A forsettlig ga ufullstendige opplysninger i selvangivelsene. A er vanlig lønnsinntaker og har beregnet sin reelle inntekt etter beste evne. A har ikke forstått at det var hans plikt å redegjøre for hvordan han beregnet inntekten, og lagmannsretten har ikke begrunnet hvorfor retten kom til motsatt konklusjon. Videre er flere sentrale forhold ved faktum hverken kommentert eller drøftet. Straffutmålingsanken retter seg mot den ilagte boten. A har i dag ingen betalingsevne, og dette bør i større grad hensyntas ved utmålingen av boten.
- (8) A har nedlagt slik påstand:

"Ankene fremmes til ankebehandling."

- (9) *Påtalemyndigheten* har tatt til motmæle, og gjør gjeldende at anken må avvises som for sent innkommet, subsidiært nektes fremmet. Det anføres at det ikke foreligger noen saksbehandlingsfeil og at botens størrelse er adekvat.
- (10) *Påtalemyndigheten* har nedlagt slik påstand:

"Prinsipalt: Anken avvises.

Subsidiært: Anken nektes fremmet."

- (11) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at A ble frifunnet i tingretten, men domfelt i lagmannsretten. Hans anke til Høyesterett kan dermed bare nektes fremmet hvis ankeutvalget finner det klart at anken ikke vil føre frem, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum. En eventuell ankenektelse skal være begrunnet, jf. § 323 andre ledd andre punktum.
- (12) A er dømt for syv overtredelser av ligningsloven § 12-1 nr. 1 bokstav a, som på gjerningstidspunktet lød:

"§ 12-1 Skattesvik.

1. For skattesvik straffes den som forsettlig eller grovt uaktsomt

- a. gir ligningsmyndighetene uriktige eller ufullstendige opplysninger når han forstår eller bør forstå at dette kan føre til skatte- eller avgiftsmessige fordeler [...]"**

- (13) Det bemerkes at ligningsloven er erstattet av lov-2016-05-27-14 om skatteforvaltning, og at straffebudene mot skattesvik nå er inntatt i straffeloven 2005 §§ 378 og 379, se nærmere HR-2017-553-A avsnitt 18–20.

- (14) Lagmannsretten fant det bevist at A i sine selvangivelser for inntektsårene 2005 til 2011 forsettlig ga *ufullstendige* opplysninger til skattemyndighetene. På dette punkt har lagmannsretten lagt til grunn en annen subsumsjon enn tingretten, som bare tok stilling til straffalternativet "uriktige opplysninger".
- (15) A gjør gjeldende at lagmannsrettens domsgrunner er mangelfulle. Etter straffeprosessloven § 40 fjerde ledd skal domsgrunnene i saker som har vært behandlet med meddomsrett "angi hovedpunktene i rettens bevisvurdering". Det innebærer at retten skal redegjøre for de sentrale punktene i bevisvurderingen, og kort angi hva som har vært avgjørende, jf. blant annet Rt-2011-172 avsnitt 29 og HR-2017-1792-U.
- (16) Det heter i lagmannsrettens begrunnelse:

"Det er på det rene at tiltalte i sine selvangivelser for inntektsårene 2005 til 2011 har oppgitt lavere beløp som lønnsinntekt fra den amerikanske ambassade, enn det som faktisk ble utbetalt under betegnelsen "salary". Fra det faktisk utbetalte beløp, har tiltalte, som det fremgår ovenfor, forklart at han trakk utgifter og utlegg knyttet til virksomheten i SDU, herunder innkjøp av utstyr, hotellovernattinger og leie av biler. Han har videre forklart at dette skjedde etter avtale med sine nærmeste foresatte ved ambassaden, sikkerhetsattacheene (RSO). Avtalen innebar etter det opplyste at tiltalte skulle få utbetalt full lønn i henhold til stillingsbetegnelsen, men bare ha arbeidsplikt tilsvarende 50 % stilling, dog slik at han måtte være tilgjengelig til enhver tid. Den overskytende del av lønnen skulle benyttes til dekning av utgifter som nevnt ovenfor. Til dette formål mottok tiltalte for øvrig også kontantutbetalinger fra sine foresatte. I forbindelse med selvangivelsene har tiltalte forklart at han etter beste evne gikk gjennom utgifter til operasjoner i det aktuelle året, og oppga det resterende som lønn. Tiltalte vedla ingen dokumentasjon, og ga heller ingen opplysninger, knyttet til det beløp han oppga som inntekt.

Lagmannsretten finner enstemmig bevist utenfor rimelig tvil at tiltalte i sine selvangivelser for inntektsårene 2005 til 2011 ga *ufullstendige* opplysninger om sine inntekter fra den amerikanske ambassade.

Plikten til ikke kun å gi riktige, men også fullstendige, opplysninger om blant annet inntekt, er begrunnet i at opplysningene i selvangivelsen skal gi ligningsmyndighetene grunnlag for å fastsette skattepliktig inntekt. Dette innebærer at skatteyter må gi alle faktiske opplysninger som er relevante for at det skal kunne fastsettes korrekt inntekt. Hvor mye som i det enkelte tilfelle kreves for å oppfylle plikten, vil avhenge av de konkrete omstendigheter, herunder forholdets kompleksitet.

Som det fremgår ovenfor, har tiltalte i de aktuelle selvangivelser kun oppgitt de beløp han, ut fra sine egne beregninger, mente var reell lønn. Det ble ikke gitt opplysninger om at beløpene avvek fra det som faktisk var utbetalt fra ambassaden under betegnelsen "salary", om hvordan de oppgitte beløp var fremkommet, eller om avtalen som ifølge tiltalte er grunnlaget for den aktuelle fremgangsmåten. Det ble dermed ikke gitt noen opplysninger som kunne gi ligningsmyndighetene grunnlag for en korrekt vurdering og fastsettelse av tiltaltes inntekt for de aktuelle år. Slik opplysningene om de aktuelle inntektene fremsto i selvangivelsene, var disse utvilsomt *ufullstendige* i lovens forstand.

Lagmannsretten finner også bevist utenfor rimelig tvil at tiltalte forsto at opplysningene var *ufullstendige*, og at han således handlet forsettlig.

Retten finner det hevet over tvil at tiltalte forsto at han hadde plikt til å gi nærmere opplysninger om grunnlaget for de beløp han oppga som lønn fra den amerikanske ambassade, og at ligningsmyndighetene ikke kunne bygge på skatteyters egne, udokumenterte beregninger av hans lønnsinntekt.

Videre burde tiltalte også forstått at de *ufullstendige* opplysninger kunne føre til skattemessige fordeler, i form av for lavt beregnet skatt.

Så vel objektive som subjektive vilkår for straff er dermed oppfylt, og tiltalte blir å dømme for syv overtredelser av ligningsloven § 12-1 nr 1 bokstav a."

- (17) Etter utvalgets syn gir denne begrunnelsen en tilstrekkelig dekkende redegjørelse for hvorfor lagmannsretten har funnet det bevist at straffbarhetsvilkårene er oppfylt. De sentrale momentene i bevisvurderingen fremgår klart av redegjørelsen, og lagmannsretten har også trukket frem de forhold som har vært avgjørende for bevisvurderingen. Redegjørelsen for tiltaltes forsett er riktignok noe knapp, men når domsgrunnene leses i sammenheng må redegjørelsen anses tilstrekkelig.
- (18) Botens størrelse er utmålt i samsvar med retningslinjene i HR-2017-553-A. Det fremgår av avsnitt 48 i denne avgjørelsen at lovbruterens økonomi kommer i bakgrunnen ved fastsettelse av bot for skattesvik. Det er derfor ikke en feil ved lagmannsrettens dom at retten ikke har funnet grunn til å vektlegge As økonomi ved fastsettelse av boten. Lagmannsrettens begrunnelse viser for øvrig at anførselen er sett og vurdert.
- (19) Høyesteretts ankeutvalg finner det på denne bakgrunn enstemmig klart at anken ikke vil føre frem, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum. Ettersom ankeutvalget enstemmig også finner at anken ikke gjelder spørsmål som har betydning utenfor den foreliggende sak, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken prøvd i Høyesterett, gis det ikke samtykke til ankebehandling, jf. § 323 første ledd andre punktum.

S L U T N I N G :

Anken tillates ikke fremmet.

Arne Ringnes
(sign.)

Hilde Indreberg
(sign.)

Wenche Elizabeth Arntzen
(sign.)

Riktig utskrift: